

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie obwinionego sędziego Sądu Okręgowego w K. X.Y.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu 29 stycznia 2025 r.

wniosku obrońcy obwinionego o wyłączenie SSN Marka Motuka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 26/24

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 26/24.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym – Izbą Odpowiedzialności Zawodowej zawisła sprawa z odwołania wniesionego przez Krajową Radę Sądownictwa, od postanowienia Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2024 r., sygn. akt I ZSK 15/22, którym - zgodnie z wnioskiem rzecznika dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości – sędziego Włodzimierza Brazewicza, umorzono postępowanie dyscyplinarne prowadzone przeciwko sędziemu Sądu Okręgowego w K. X.Y. Sprawie tej została nadana sygn. akt II ZOW 26/24, a do składu wylosowano sędziów SN: Marka Motuka i Tomasza Demendeckiego oraz ławnika SN Jarosława Gałkiewicza.

Obrońca obwinionego – sędzia SN X.Y., w trakcie rozprawy przeprowadzonej 15 stycznia 2025 r., w sprawie o sygn. akt II ZOW 26/24, złożył wniosek o wyłączenie od jej rozpoznania m. in. sędziego SN Marka Motuka.

W uzasadnieniu wniosku wskazał, że „wady, które towarzyszyły powołaniu na stanowiska sędziowskie SSN Marka Motuka i SSN Tomasza Demendeckiego uniemożliwiają stworzenie przez Panów sądu, który spełniałby kryteria art. 45 ust. 1 Konstytucji. Wszystko co można powiedzieć w tej sprawie można przeczytać w licznych orzeczeniach TSUE i ETPCz, nie będę ich powtarzał w tej sprawie. Chciałbym nadto zwrócić uwagę, że przedmiotem tego postępowania jest odwołanie podmiotu, który w główce swojego odwołania nazywa siebie Krajowa Rada Sądownictwa. Sąd Najwyższy m. in. w uchwale z dnia 5.12.2019 r. przesądził, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w obecny sposób, nie jest organem o którym mowa w Konstytucji RP”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie SSN Marka Motuka nie jest zasadny.

Wątpliwości co do bezstronności sędziego, wyznaczonego do składu orzekającego, w sprawie II ZOW 26/24, wnioskodawca upatrywał w okoliczności niespełnienia przez SSN Marka Motuka kryteriów wynikających z art. 45 § 1 Konstytucji RP. Wnioskodawca nie wskazał przy tym precyzyjnie o niespełnienie jakich kryteriów chodzi, nie podał również argumentacji na poparcie tak sformułowanego zarzutu, która świadczyłaby o zaistnieniu okoliczności uzasadniających konieczność wyłączenia sędziego w oparciu o treść art. 41 § 1 k.p.k.

Obrońca obwinionego w sposób lakoniczny podał, że „wszystko co można powiedzieć w tej sprawie można przeczytać w licznych orzeczeniach TSUE i ETPCz”, nie wskazując sygnatur orzeczeń i pomijając okoliczność, że orzeczenia TSUE oraz ETPCz nie mają mocy powszechnie obowiązującej normy prawnej i nie wywierają skutków *erga omnes*, a skutkują jedynie w sprawach, w których zapadły.

Z dalszego wywodu wnioskodawcy wynikało, że w jego ocenie „Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w obecny sposób, nie jest organem o którym mowa w Konstytucji RP”.

Należy zatem stwierdzić, że obrońca obwinionego, poza lakonicznie zaprezentowaną argumentacją o charakterze ustrojowym, nie przywołał innej, pozwalającej na jej ocenę przez Sąd w kontekście przepisu art. 41 § 1 k.p.k., który stanowi, że: *„sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie”*.

Należy wyraźnie podkreślić, że niedopuszczalna jest wykładnia aprobująca skuteczne stosowanie art. 41 § 1 k.p.k. z powodów ustrojowych, gdyż w ostateczności mogłaby znaleźć zastosowanie do badania okoliczności powołania na urząd sędziego dotyczącej każdego z sędziów orzekających w Polsce, co nieuchronnie prowadziłoby do paraliżu systemu sądownictwa.

W tym miejscu należy przypomnieć, że ustawa stanowi, iż *„Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości”* – art. 29 § 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Natomiast art. 29 § 4 cytowanej ustawy stanowi, że: *„okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności”*.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 23 stycznia 2022 r., sygn. P 10/19, orzekł:

1. Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

2. Art. 31 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904) w związku z art. 49 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. - Kodeks

postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę wyłączenia sędziego z orzekania uznaje okoliczność, że obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, na podstawie którego rozpoczyna się proces nominacyjny sędziów, stanowi akt wymagający dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów (kontrasygnaty), a konsekwencją jego braku jest wątpliwość co do bezstronności sędziego powołanego do pełnienia urzędu w procedurze nominacyjnej rozpoczętej takim obwieszczeniem, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 2 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

3. Art. 1 w związku z art. 82 § 1 i art. 86, art. 87, art. 88 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim stanowi normatywną podstawę rozstrzygania przez Sąd Najwyższy o statusie osoby powołanej do sprawowania urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego, i wynikających z tego uprawnieniach takiego sędziego oraz związanej z tym statusem skuteczności czynności sądu dokonanej z udziałem tej osoby, jest niezgodny z art. 2 w związku z art. 10, art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Wprawdzie wyrok Trybunału dotyczy art. 49 k.p.c., jednak pozwala stwierdzić, że przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 41 § 1 k.p.k. ze względu na zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy na wniosek (*iudex suspectus*).

Wskazać również należy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2020 r., sygn. akt P 13/19, w którym orzeczono, że:

Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oznacza to, że ustrój i postępowanie przed sądami należą do ustawodawcy – art. 176 ust. 2 Konstytucji RP. W tym zakresie decyduje zatem ustawa i polskie prawo (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20, z 7 października 2021 r., K 3/21, z 24 listopada 2021 r., K 6/21, z 10 marca 2022 r., K 7/21, z 11 grudnia 2023 r., Kp 1/23).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]